

Sygn. akt V CSK 67/21

POSTANOWIENIE

Dnia 25 października 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Mariusz Łodko

w sprawie z urzędu

przy uczestnictwie E. Sp. z o.o. w W., D.C., A.D. i JK.

o wpis służebności drogi,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 25 października 2021 r.,

na skutek skargi kasacyjnej uczestnika postępowania E. Sp. z o.o. w W.

od postanowienia Sądu Okręgowego w B.

z dnia 31 lipca 2020 r., sygn. akt II Ca (...)

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Uczestnik postępowania – E. sp. z o.o. z siedzibą w W. wniosła skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego w B. z 31 lipca 2020 r., którym oddalono apelację uczestnika postępowania od postanowienia Sądu Rejonowego w C. z 21 kwietnia 2020 r. Postanowieniem tym Sąd Rejonowy nie uwzględnił skargi uczestnika postępowania utrzymując w mocy zaskarżony wpis w postaci przeniesienia z urzędu służebności drogi. Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wnioskodawca uzasadniał wystąpieniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, potrzebą wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie oraz oczywistą zasadnością skargi kasacyjnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Oceniając wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, należy uwzględnić, że skarga kasacyjna ukształtowana została w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako środek odwoławczy o szczególnym charakterze, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa i jednolitości wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń nie satysfakcjonujących stron (postanowienie Sądu Najwyższego z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18). Realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowionego w art. 398⁹ k.p.c., w ramach którego, Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny sprawy przedstawionej mu ze skargą kasacyjną. Zakres przeprowadzanego badania jest ograniczony do kontroli, czy w sprawie występują przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c. okoliczności uzasadniających przyjęcie skargi do rozpoznania.

Sformułowanie zagadnienia prawnego uzasadniającego wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno nastąpić przez określenie przepisów prawa, w związku z którymi zostało sformułowane i wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Powinno ono przybrać postać porównywalną z formułowaniem zagadnienia prawnego budzącego poważne wątpliwości (art. 390 § 1 k.p.c.) Chodzi więc o przedstawienie wyraźnych wątpliwości co do określonego przepisu (normy) lub zespołu przepisów (norm), albo szerzej i bardziej ogólnie - wątpliwości co do pewnego uregulowania prawnego (instytucji prawnej). Sformułowane zagadnienie winno odwoływać się w sposób generalny i abstrakcyjny do treści przepisu, który nie podlega jednoznacznej wykładni, a którego wyjaśnienie przez Sąd Najwyższy przyczyni się do rozwoju jurysprudencji i prawa pozytywnego. Rolą Sądu Najwyższego, jako najwyższego organu sądowego w Rzeczypospolitej Polskiej, nie jest działanie w interesie indywidualnym, lecz powszechnym, poprzez ochronę obowiązującego porządku prawnego przed dowolnością orzekania i ujednolicanie praktyki stosowania prawa pozytywnego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 28 października 2015 r., I PK 19/15, LEX nr 2021941).

Sformułowane przez skarżącego zagadnienie prawne nie spełnia tych wymogów. Po pierwsze, nie przytoczył on argumentów wskazujących na istniejące

w nauce lub orzecznictwie rozbieżne oceny prawne, w związku z którymi zagadnienie to zostało sformułowane. W szczególności, że skarżący w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powołał się na poglądy orzecznicze Sądu Najwyższego, z których wynika odpowiedź na postawione pytanie: „czy każda służebność gruntowa polegająca na przechodzie i przejeździe jest służebnością drogi koniecznej w rozumieniu art. 145 k.c.”. Po drugie, autor skargi nie przedstawia również własnej argumentacji, prezentującej odmienne racje jurystyczne stojące za potencjalnie rozbieżnymi interpretacjami. Również kolejne zagadnienia prawne, sprowadzające się do pytania: „czy każda służebność „drogowa” korzysta z ochrony przewidzianej w art. 7 pkt 4 ustawy o księgach wieczystych i hipotece?” oraz do oceny kognicji sądu wieczystoksięgowego do badania treści dokumentów na podstawie art. 626⁸ § 2 k.p.c. w postępowaniu o wpis w zakresie spełnienia przesłanek z art. 145 k.c., nie spełniają wyżej określonych wymogów dla zagadnienia prawnego. W tym wypadku również skarżący nie odwołał się do istniejących rozbieżnych ocen oraz własnej argumentacji, prezentującej odmienne racje. Ponadto, wbrew twierdzeniom skarżącego, z treści uzasadnienia zaskarżonego postanowienia nie wynika, że w ocenie Sądu II instancji każda służebność polegająca na prawie przejazdu i przechodu korzystała z ochrony przewidzianej w art. 7 ust. 4 ustawy o księgach wieczystych i hipotece. Przeciwnie, został wyrażony pogląd, że ustanowiona aktem notarialnym służebność „drogi”, ale bez określenia „konieczna”, nie wyklucza działania tego przepisu. Z tych też względów przedstawione zagadnienia nie mają charakteru uniwersalnego, ale są ściśle osadzone w stanie faktycznym stanowiącym podstawę zaskarżonego postanowienia. Skarżący domaga się w istocie dokonania oceny prawidłowości zastosowania przez Sąd II instancji przepisów objętych tak sformułowanymi zagadnieniami. Po trzecie, ostatnie powołane zagadnienie prawne jest już wyjaśnione w orzecznictwie Sądu Najwyższego, na które to poglądy wskazuje skarżący w uzasadnieniu skargi. Ograniczony z mocy art. 626⁸ § 2 k.p.c. charakter kognicji sądu wieczystoksięgowego nie pozwala na prowadzenie badania w kierunku poznania stanu faktycznego, wobec czego sąd ten - nie mając uprawnień do prowadzenia postępowania dowodowego - nie może weryfikować danych przedkładanych przez

strony. Z tej przyczyny skuteczne podważenie czynności prawnej - dokonanej we właściwej formie, może nastąpić wyłącznie w postępowaniu procesowym (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 20 października 2011 r., III CSK 322/10, uchwała Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2003 r., III CZP 79/02).

Odnosząc się natomiast do kolejnej podstawy przyjęcia skargi kasacyjnej uczestnika postępowania podkreślić należy, że oczywista zasadność skargi kasacyjnej, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., zachodzi tylko wtedy, gdy dla przeciętnego prawnika z samej treści skargi - bez pogłębionej analizy i juredycznych dociekań - w sposób jednoznaczny wynika, że wskazane w niej podstawy zasługują na uwzględnienie. Skarżący, powinien wykazać oczywistą zasadność skargi kasacyjnej przejawiającą się kwalifikowanym charakterem naruszenia przepisów prawa. Zasadność skargi kasacyjnej jest oczywista, a więc dostrzegalna *prima vista* oraz że każdy prawnik bez przeprowadzania wnikliwej analizy powinien dojść do wniosku, że zaskarżone orzeczenie jest jaskrawo nieprawidłowe (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 lipca 2015 r., IV CSK 17/15). Powołując się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej należy wykazać, że popełnione przy ferowaniu zaskarżonego orzeczenia uchybienia w zakresie stosowania prawa miały charakter kwalifikowany i nie podlegały różnym ocenom, były więc dostrzegalne w sposób oczywisty dla przeciętnego prawnika (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 grudnia 2000 r., V CKN 1780/00; z 22 marca 2001 r., V CZ 131/00; z 10 kwietnia 2018 r. I CSK 730/17).

W ramach tej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powinien przedstawić wywód odnoszący się do naruszenia konkretnych przepisów. Jednak fragment uzasadnienia skargi, odwołujący się do jej oczywistej zasadności (jedno zdanie na k. 3-4 skargi, zarzucające brak odniesienia się do istotnych zarzutów apelacji oraz błędnej wykładni przepisów prawa materialnego), nie zawiera wskazania żadnego przepisu, a nawet powołania aktu prawnego, który miałby zostać naruszony. Już tylko z tych względów argumentacja dotycząca oczywistej zasadności skargi nie może być uznana za przekonującą i wystarczającą do przyjęcia skargi.

Co więcej, łączenie przesłanki oczywistej zasadności skargi z występowaniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego jest wykluczone. Sąd Najwyższy wielokrotnie zwracał już uwagę, że jednocześnie uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania występującymi w sprawie wątpliwościami prawnymi (zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów) generalnie wyklucza przyjęcie, że skarga jest oczywiście uzasadniona. Nie jest możliwa sytuacja, w której wyrok jest oczywiście wadliwy, a jednocześnie w sprawie występuje tak poważna wątpliwość prawna, że wymaga interwencji i rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy (postanowienie Sądu Najwyższego z 26 listopada 2013 r., I UK 291/13). Co jest sporne nie może być przecież oczywiste (postanowienie Sądu Najwyższego z 9 kwietnia 2014 r., V CSK 383/13).

Mimo zasygnalizowania przez skarżącego, że wniosek uzasadniający przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania dotyczy również wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie, to sam wniosek w tym zakresie nie został sformułowany. Z treści skargi nie wynika, które przepisy, zdaniem skarżącego, wymagają wykładni. W takim wypadku nie jest rzeczą Sądu Najwyższego poszukiwanie argumentów na uzasadnienie podniesionych twierdzeń. W szczególności w ramach do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia.

W związku z powyższym wskazana przez skarżącą podstawa przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie zachodzi jak również z okoliczności sprawy nie wynika, aby zachodziły inne podstawy przewidziane w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania.